

Sygnatura akt II Ca 67/13

Jelenia Góra, dnia 28 lutego 2013 r.

POSTANOWIENIE

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze II Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Beata Kostaś/spr/

Sędziowie SSO Piotr Gregier, SSO Alicja Izydorczyk

Protokolant Sylwia Bańbor - Mężyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 lutego 2013 r. w Jeleniej Górze

sprawy z wniosku (...) S.A. z siedzibą w K.

z udziałem Skarbu Państwa- Nadleśnictwo L.

o zasiedzenie

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Lwówku Śląskim

z dnia 28 listopada 2012 r., sygn. akt I Ns 96/12

postanawia:

apelację oddalić.

Sygn. akt II Ca 67/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Lwówku Śląskim oddalił wniosek (...) S.A. w K. przy udziale Skarbu Państwa, Nadleśnictwa L. o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu na nieruchomości uczestnika położonej we L. o treści szczegółowo określonej we wniosku.

Rozstrzygnięcie powyższe zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Skarb Państwa jest właścicielem nieruchomości pozostających w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych – Nadleśnictwa L., oznaczonych jako działki o numerach ewidencyjnych:

- (...) (oznaczonej we wniosku jako działki (...)) sprostowane w piśmie z dnia 31 października 2012 r. na k. 173) położonych w miejscowości K.,

- (...) i (...) (oznaczonej we wniosku jako działka (...)) – sprostowane w piśmie z dnia 31 października 2012 r. na k. 173) położonych w miejscowości Z.,

- (...), (...) i (...) położonych w miejscowości S.,

- (...) położonych w miejscowości N.,

- (...) położonych w miejscowości P.,

- (...)położonej w miejscowości M.,
- (...)położonych w miejscowości G.,
- (...)położonej w miejscowości B.

(wypis i wyrys z operatu ewidencyjnego – k. 119, 119a, 121, 120, 125, 123, 122 i 124).

Bezspornie przez działki te przebiegają linie elektroenergetyczne oddane do użytku w 1962 i 1963 r.

Wnioskodawca jest przedsiębiorcą, którego podstawowym przedmiotem działalności jest przesyłanie energii elektrycznej (sieciami wysokich napięć). Jest on także następcą prawnym (...) S.A. w W. oraz Zakładu (...) w J. i Zakładu (...) w W.. W drodze podziałów i przejęć majątku mienie tej spółki stało się składnikiem majątku wnioskodawcy.

W dniu 23 listopada 2005 r. między (...) S.A. w W. a uczestnikiem postępowania została zawarta umowa określona jako: Umowa udostępniania gruntów. Uczestnik zobowiązał się w niej do ustanowienia służebności gruntowej, na warunkach określonych w innej umowie, w celu utrzymania i umożliwienia eksploatacji linii elektroenergetycznej. Do czasu ustanowienia tej służebności nadleśnictwo udostępniło grunty niezbędne do utrzymania linii, o powierzchni 292.775 m², za wynagrodzeniem w kwocie 2.537,38 zł miesięcznie (§ 2 i 3). W umowie określono też wzajemne prawa i obowiązki w zakresie korzystania z nieruchomości oraz utrzymywania gruntów pod liniami (§ 4 – 6). Strony zastrzegły możliwość rozwiązania umowy za porozumieniem stron lub jej wypowiedzenia w trybie natychmiastowym w przypadku nie wykonywania obowiązków z niej wynikających (§ 7). Umowa została zawarta na czas określony do 31 grudnia 2006 r. z możliwością przedłużenia o kolejny rok i miała ulec rozwiązaniu w dniu poprzedzającym ustanowienie służebności. Wszystkie działki objęte wnioskiem były przedmiotem tej umowy.

W sprawie rozpoznawanej przez Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia pod sygnatura VI C 835/07 Skarb Państwa – Nadleśnictwo L. dochodziło od (...) S.A. w W. kwoty 67.683,66 zł, która stanowić miała wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości powoda, po wypowiedzeniu umowy przez stronę pozwaną pismem z dnia 19 września 2006 r., za okres od października do grudnia 2006 r. Wyrokiem z dnia 4 marca 2008 r. zasądzono od pozwanego w sumie kwotę 9.286,81 zł i powództwo oddalono w pozostałym zakresie.

W sprawie rozpoznawanej przez ten sam Sąd pod sygnaturą VI C 994/09 Skarb Państwa – Nadleśnictwo L. dochodziło zapłaty kwoty 15.004,88 zł z tego samego tytułu, za okres od marca do grudnia 1999 r. Wyrokiem zaocznym z dnia 19 listopada 2009 r. roszczenie powoda zostało uwzględnione w całości.

Przy tych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy stwierdził, iż nie budzi wątpliwości dopuszczalność nabycia w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorcy, przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu w art. 305¹ – 305⁴ k.c.

Sąd Rejonowy powołał się także na utrwalony pogląd, że przedsiębiorstwa państwowego nie można uznać w okresie przed 1 lutego 1989 r. za samoistnego posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności gruntowej (art. 352 kc), w sytuacji gdy przed zniesieniem zasady jednolitej własności państwowej Skarb Państwa był właścicielem zarówno nieruchomości władnącej, jak i nieruchomości obciążonej.

Zdaniem Sądu I instancji posiadanie poprzedników prawnych wnioskodawcy mogło być co do zasady zakwalifikowane jako prowadzące do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu. Dokonane w sprawie ustalenia faktyczne wykluczyły taką możliwość w niniejszej sprawie.

Poprzednik wnioskodawcy zawarł bowiem umowę obligacyjną, na podstawie której korzystał z nieruchomości w granicach służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu i zobowiązał się do zapłaty wynagrodzenia. Oznacza to, że jego posiadanie z momentem zawarcia tej umowy zmieniło swój charakter. Skoro

zapłata przez posiadacza właścicielowi wynagrodzenia za korzystanie z jego nieruchomości wyłącza możliwość uznania posiadania za samoistne, to także zapłata wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości w granicach służebności wyklucza uznanie posiadania za posiadanie prowadzące do zasiedzenia tej służebności.

W posiadaniu brak było elementu woli animus, który stanowi kryterium wyróżniające posiadanie zależne od prowadzącego do zasiedzenia prawa. Zawarcie umowy stanowi bowiem wyraz świadomości przedsiębiorstwa energetycznego o braku uprawnień do posiadania nieruchomości uczestnika w granicach służebności.

Natomiast w przypadku przyjęcia odmiennej oceny stanu prawnego uznać by należało, że posiadanie wnioskodawcy wykonywane było w złej wierze, zaś termin zasiedzenia jest w takim przypadku trzydziestoletni (art. 172 § 1 kc stosowany odpowiednio) i do dnia zamknięcia rozprawy nie upłynął.

Apelację od postanowienia Sądu Rejonowego złożył wnioskodawca i zaskarżając je w całości zarzucił:

1. naruszenie przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego, tj. art. 172 kc oraz art. 176 kc w zw. z art. 340 kc, art. 341 kc i art. 348 kc oraz art. 352 kc i w zw. z art. 7 kc poprzez ich niezastosowanie lub nieprawidłowe zastosowanie w niniejszej sprawie;
2. naruszenie przez Sąd Rejonowy przepisów prawa procesowego, tj. art. 386 § 4 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez nierozpoznanie istoty sprawy;
3. naruszenie przez Sąd Rejonowy przepisów prawa procesowego, tj. art. 231 kpc w zw. z art. 233 kpc polegającego na zaniechaniu uznania za ustalony faktu mającego istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a mianowicie faktu przeniesienia posiadania służebności gruntowej przez Skarb Państwa na następców prawnych w dobrej wierze mimo możliwości wyprowadzenia takiego ustalenia z innych ustalonych faktów – faktu bycia w dobrej wierze Skarbu Państwa oraz jego następców prawnych i przez to naruszeniu obowiązku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego;
4. naruszenie przez Sąd Rejonowy przepisów prawa procesowego, tj. art. 230 kpc w zw. z art. 233 kpc polegającego na zaniechaniu uznania za przyznane faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, których strona przeciwna nie kwestionowała i przez to naruszeniu obowiązku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Składając te zarzuty wnosił o:

1) zmianę zaskarżonego postanowienia i stwierdzenie, że wnioskodawca nabył przez zasiedzenie z dniem 02 lutego 2009 roku, nieodpłatną służebność gruntową o treści służebności przesyłu na nieruchomościach stanowiących własność Skarbu Państwa - Nadleśnictwa L. położoną w L. działki o nr ewidencyjnych wskazanych we wniosku i pismach procesowych wnioskodawcy polegającą na zapewnieniu każdorazowemu właścicielowi urządzeń linii elektroenergetycznych o napięciu 220 kV relacji M.-Ś. oraz o napięciu 400 kV relacji C.-M. - prawa nieprzerwanego przesyłu energii elektrycznej oraz dostępu, przechodu i przejazdu, w tym sprzętem ciężkim przez obciążoną nieruchomość - działka o numerze ewidencyjnym (...) w celu wykonywania eksploatacji, konserwacji, naprawy modernizacyjnej, remontów oraz przeprowadzania innych napraw lub usuwania awarii linii, wymiany słupa linii elektroenergetycznej lub innych niezbędnych elementów linii elektroenergetycznych napięciu 220 kV relacji M.-Ś. oraz o napięciu 400 kV relacji C.-M. przechodzące przez tę nieruchomość. Ponadto, obowiązek znoszenia przez właścicieli nieruchomości obciążonej ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia pasa technologicznego ww. linii o szerokości 50m (2x25 metrów po każdej stronie linii oznaczonej na mapie sytuacyjnej) dla linii elektroenergetycznej 220 kV i o szerokości 80m (2x40 metrów po każdej stronie linii oznaczonej na mapie sytuacyjnej) dla linii elektroenergetycznej 400 kV, w tym zakazie wznoszenia w tym pasie budynków mieszkalnych, zakazie utrzymania w tym pasie technologicznym drzew i krzewów i roślinności przekraczającej 3m wysokości, a także korzystaniu z nieruchomości obciążonej w sposób zgodny z aktualnie obowiązującymi przepisami dotyczącymi linii elektroenergetycznych, ochrony zdrowia i życia ludzkiego oraz ochrony środowiska. Lokalizacja wszelkich

obiektów, jak również zmiany w kwalifikacji nieruchomości w obrębie pasa technologicznego linii będzie uzgadniana z właścicielem linii elektroenergetycznej,

ewentualnie

2) uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Lubaniu VI, Zamiejscowy Wydział Cywilny w Lwówku Śląskim.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, iż wnioskodawca bezsprzecznie jest następcą prawnym przedsiębiorstw państwowych, które wykonywały posiadanie prowadzące do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie. Nie budzi wątpliwości, iż okres posiadania poprzedników prawnych wnioskodawcy począwszy od dnia 01.02.1989 r. podlegał zaliczeniu do okresu posiadania niezbędnego do nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie.

Przyjmuje się przy tym, iż posiadanie służebności gruntowej przesyłu nie jest posiadaniem samoistnym lecz stanowi szczególny rodzaj posiadania, polegający na korzystaniu z cudzej nieruchomości w zakresie służebności gruntowej, a zatem odpowiada posiadaniu zależnemu (uchwała SN z dnia 21.01.2011 r. III CZP 124/10, wyrok SN z dnia 31.05.2006 r. IV CSK 149/05, wyrok z dnia 17.12.2008 r. I CSK 171/08 OSNC 2010 nr 11, poz. 15).

Kolejną przesłanką nabycia służebności przez zasiedzenie była kwestia dobrej lub złej wiary posiadacza służebności. Przypomnieć w tym miejscu należy, iż dla oceny charakteru posiadania istotna jest chwila objęcia służebności w posiadanie przy czym, przy zaliczeniu okresu posiadania poprzednika prawnego przesądza dobra lub zła wiara istniejąca w chwili objęcia we władanie.

W niniejszej sprawie nie ma podstaw by kwestionować dobrą wiarę przedsiębiorstwa państwowego, które w latach 1962 r. - 1963 r. objęło we władanie sieć elektroenergetyczną zwłaszcza ze względu na zasadę jednolitego funduszu własności państwowej.

Wbrew zatem pogładowi wyrażonemu w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wnioskodawca jest posiadaczem służebności w dobrej wierze, bowiem późniejsza utrata dobrej wiary pozostaje bez wpływu na spełnienie przesłanek niezbędnych do zasiedzenia.

Trafnie jednak Sąd Rejonowy ocenił, iż w niniejszej sprawie nie doszło do nabycia służebności gruntowej przesyłu przez zasiedzenie choć z innych powodów niż wskazane w uzasadnieniu postanowienia Sądu I instancji.

Zgodnie z treścią przepisu art. 292 kc w zw. z art. 175 kc do biegu zasiedzenia stosuje się przepisy o biegu przedawnienia roszczeń.

Przepis art. 123 § 1 pkt 1 stanowi, iż bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym powołanym organem do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Z pewnością bieg zasiedzenia służebności gruntowej przerywa wniesienie przez właściciela powództwa windykacyjnego albo negatoryjnego.

Jak wynika z przedstawionych przez strony dowodów uczestnik postępowania w dniu 18.04.2007 r. wystąpił z powództwem o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości, które polegało na wykorzystywaniu gruntów w zakresie służebności przesyłu.

Wytoczenie powództwa o zapłatę niewątpliwie zmierzało bezpośrednio do nowego ukształtowania stosunku prawnego między stronami, na podstawie którego uczestnik zezwolił wnioskodawcy na korzystanie z gruntu, za zapłatę określonego wynagrodzenia.

W tej sytuacji wniesienie powództwa o zapłatę przerwało bieg zasiedzenia służebności gruntowej (postanowienie SN z dnia 22.01.2010 r., V CSK 239/03, uchwała SN z dnia 21.01.2011 r. sygn. akt III CZP 124/10).

Skoro tak, to nie upłynął termin do nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie bowiem bieg tego terminu uległ przerwaniu w dniu 18.04.2007 r.

Z tych względów apelacja wnioskodawcy jako nieuzasadniona na podstawie przepisów art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc podlegała oddaleniu.